

Číslo: 2137/2021-2022

SPRÁVA
o výsledkoch školskej inšpekcie
vykonanej v dňoch **17. 06. 2022** a **20. 06. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Stredná odborná škola obchodu a služieb, Lomonosovova 2797/6, Trnava	
Zriaďovateľ	Trnavský samosprávny kraj

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

PaedDr. Darina Šulková, riaditeľka školy

PaedDr. Milena Dobrovodská, zástupkyňa riaditeľky školy

Mgr. Ing. Martina Jankovičová, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 2137/2021-2022 zo dňa 02. 06. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Iveta Kozáková, školská inšpektorka, ŠIC Trnava

Ing. Alexandra Rössler, odborníčka z praxe

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Ukončovanie štúdia v strednej odbornej škole – realizácia záverečných skúšok

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna stredná odborná škola s vyučovacím jazykom slovenským. Organizácia a priebeh záverečných skúšok (ZS) sa sledovali v učebnom odbore (UO) 6444 H čašník, servírka, v ktorom v 1. ročníku začalo štúdium 10 žiakov. V 3. ročníku pokračovalo v štúdiu 7 žiakov, z nich sa 1 žiačka vzdelávala podľa individuálneho učebného plánu (IUP). Jeden žiak v 2. polroku zanechal štúdium a 1 žiačka nepospela na konci 3. ročníka. Záverečných skúšok (ZS) sa zúčastnilo celkom 5 žiakov, z ktorých sa 2 vzdelávali v systéme duálneho vzdelávania (SDV), 2 žiaci absolvovali odborný výcvik (OVY) v dielňach školy a 1 žiačka, ktorá študovala na základe IUP, bola zamestnaná v gastronomických službách (reštaurácia hotela Spektrum v Trnave)¹. Obidvaja žiaci, ktorí sa vzdelávali v SDV sa pripravovali u jedného zamestnávateľa – *Holiday Inn Trnava (HI Kongres Hotel Trnava, spol. s r. o.)*. Žiaci kontrolovaného UO vykonali ZS v 1 skúšobnej komisii (SK), témy pre obe časti ZS boli pre všetkých žiakov rovnaké.

¹ Dosaiahnuté výsledky tejto žiačky v jednotlivých častiach ZS budú vyhodnocované samostatne.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Pripravenosť školy na záverečnú skúšku

Tabuľka č. 1

1. Pripravenosť školy na záverečnú skúšku			
		Áno	Nie – negatívne zistenia
1.1	<i>Dodržanie termínu na vymenovanie</i>		
✓	predseda skúšobnej komisie (SK) bol vymenovaný v stanovenom termíne	☒	
1.2	<i>Vypracovanie tém na jednotlivé časti záverečnej skúšky</i>		
✓	členenie záverečnej skúšky na teoretickú a praktickú časť	☒	
✓	na jednotlivé časti ZS boli témy vypracované v stanovenom počte	☒	
✓	na návrh predsedu predmetovej komisie riaditeľ SOŠ schválil témy na jednotlivé časti ZS s uvedením učebných pomôcok	☒	
✓	témy boli vyhotovené na základe vzdelávacích štandardov pre praktickú prípravu uvedených v príslušnom štátnom vzdelávacom programe pre odborné vzdelávanie a prípravu	☒	
1.3	<i>Predloženie tém záverečnej skúšky na vyjadrenie vecne príslušnej stavovskej organizácii alebo profesijnej organizácii</i>		
✓	riaditeľ SOŠ predložil témy na vyjadrenie vecne príslušnej SO/PO	☒	
✓	riaditeľ školy predložil témy na vyjadrenie vecne príslušnej SO/PO v termíne	☒	
1.4	<i>Vyjadrenie vecne príslušnej stavovskej organizácie alebo profesijnej organizácie k obsahu tém záverečnej skúšky</i>		
✓	vecne príslušná SO/PO sa k obsahu ZS vyjadrila	☒	RŠ predložila témy na záverečné skúšky Republikovej únii zamestnávateľov (RÚZ).
✓	vecne príslušná organizácia sa k obsahu ZS vyjadrila v určenom termíne	☒	

Republiková únia zamestnávateľov (RÚZ) vyjadrila súhlasné stanovisko k obsahu ZS pre UO 6444 H čašník, servírka. RÚZ vo svojom stanovisku uviedla, že obsah tém jednotlivých častí ZS bol vypracovaný v súlade s výkonovými štandardmi príslušného štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) s prepojením na povolanie a potreby zamestnávateľov. Odporučila škole, aby témy v praktickej časti ZS pre UO 6444 H čašník, servírka boli doplnené o časový harmonogram jednotlivých činností a úloh.

Schválené témy pre jednotlivé časti ZS a kritériá hodnotenia boli rovnaké pre žiakov, ktorí sa vzdelávali v SDV (1. skupina žiakov) a aj pre ostatných, ktorí vykonávali Ovy mimo SDV (2. skupina).

Organizácia záverečnej skúšky

Tabuľka č. 2

1. Organizácia záverečnej skúšky		Áno	Nie – negatívne zistenia
2.1	dodržanie termínu konania ZS v riadnom skúšobnom období	☒	
2.2	vykonanie jednotlivých častí ZS v stanovenom poradí	☒	
2.3	organizovanie a trvanie jednotlivých častí ZS	☒	

Ani jeden zo žiakov konajúcich ZS nebol žiakom so zdravotným znevýhodnením.

Priebeh záverečnej skúšky

Praktickú časť ZS konali všetci žiaci na pracovisku praktického vyučovania školy – v školskej jedálni. Priebeh ZS sa realizoval v súlade s vypracovaným časovým harmonogramom. Prijemné prostredie a zabezpečenie materiálno-technických podmienok vytvárali predpoklady na objektívne overenie zručností žiakov vyplývajúcich zo vzdelávacích štandardov príslušného ŠVP. Žiaci boli v úvode tejto časti ZS oboznámení s pravidlami BOZP, ktoré v priebehu skúšok dodržiavali.

Všetky časti praktickej ZS sa uskutočnili pred kompletnou SK, ktorej členkou bola aj zástupkyňa poskytovateľa odborného vzdelávania a prípravy absolventov v SDV (ďalej zástupkyňa poskytovateľa SDV). RÚZ nedelegovala svojho zástupcu a ani nenominovala zástupcu zamestnávateľa do SK pre žiakov, ktorí sa nevzdelávali v SDV.

Každá z tém sa skladala z 3 častí. Všetci žiaci vykonávali identické činnosti, čo umožnilo členom SK porovnať úroveň preukázaných zručností a následne ich objektívne hodnotiť. Pri celkovom hodnotení tejto časti ZS členovia SK postupovali podľa stanovených kritérií. Každá časť témy bola samostatne hodnotená a výsledná klasifikácia bola stanovená na základe priemeru. Klasifikáciu každého žiaka navrhovala skúšajúca – učiteľka odborných predmetov a jej návrh bol všetkými členmi, vrátane predsedníčky SK, schválený. Napriek tomu, že praktická časť ZS je určená na overovanie praktických zručností žiakov, majsterka odbornej výchovy sa do ich skúšania zapájala iba výnimočne.

V praktickej časti ZS žiaci oboch skupín v niektorých prípadoch nepreukázali vedomosti a zručnosti zodpovedajúce profilu absolventa učebného odboru 6444 H čašník, servírka. Pri prestieraní slávnostných tabúl žiaci pripravujúci sa v SDV preukázali väčšiu tvorivosť,

pri prípadných chybných postupoch, na ktoré skúšajúca upozornila, pohotovejšie reagovali a navrhovali nové, správne riešenia predovšetkým na základe vlastných praktických skúseností. Pri príprave kávy a pri dekantácii vína boli žiaci často neistí a vo viacerých prípadoch neprejavili očakávané zručnosti, nedostatky sa vyskytli predovšetkým v prípravných fázach (príprava pracoviska a kávového setu vopred, príprava všetkých pomôcok pri dekantácii vína). Obe skupiny žiakov preukazovali porovnateľné zručnosti a vedomosti. Žiaci v SDV však boli samostatnejší, komunikatívnejší, pohotovejšie odpovedali na otázky súvisiace s praktickými zručnosťami. Žiaci 2. skupiny skôr reagovali na otázky teoretického charakteru. Obidve skupiny žiakov mali nižšiu znalosť o využívaní inventáru, o sortimente nápojov, problémy mali aj s používaním odbornej terminológie.

Žiaci vzdelávaní v SDV dosiahli v praktickej časti ZS priemerný prospech 3,0 (obaja prospech dobrý), priemerný prospech žiakov vykonávajúcich OBY v dielňach bol 2,5 (chválitebný 1 žiačka a dobrý 1 žiak). Žiačka, ktorá sa vzdelávala na základe IUP a bola dlhodobo zamestnaná v gastronomických službách, dosiahla z praktickej časti ZS stupeň prospechu chválitebný. Žiaci vykonávajúci OBY v dielňach mali lepší priemerný prospech o 0,5 v porovnaní so žiakmi v SDV.

Absencia prezenčného vyučovania predmetu OBY v súvislosti s COVID-19, resp. jeho vyučovania dištančnou formou výrazne negatívne ovplyvnila úroveň zručností a vedomostí pri vykonávaní jednotlivých činností.

Teoretická časť ZS prebiehala v učebni školy, v pokojnej a priaznivej atmosfére. Žiaci si losovali 1 z 25 tém. Otázky v rámci jednotlivých tém sa vyznačovali nízkou náročnosťou vo vzťahu k požiadavkám na profil absolventa (predovšetkým z predmetov Technika obsluhy a Potraviny a výživa). Niektoré témy neobsahovali otázky z ekonomických odborných predmetov a rozsah požiadaviek ďalších tém v porovnaní s inými bol výrazne nižší. SK bola pri odpovediach všetkých žiakov kompletná, jej členkou bola aj zástupkyňa poskytovateľa SDV. Žiaci pri odpovediach dostali priestor na súvislú odpoveď, každý z nich mal pred ústnou odpoveďou vytvorený priestor na písomnú prípravu. Súvislé odpovede žiakov boli pomerne ojedinelé, prevažne odpovedali na otázky skúšajúcich. Aktívne sa do skúšania žiakov zapájala len skúšajúca – učiteľka odborných predmetov a pri témach, ktoré obsahovali otázky z ekonomických predmetov aj podpredsedníčka SK – učiteľka ekonomických odborných predmetov. Úroveň preukázaných vedomostí žiakov, vrátane uplatňovania odbornej terminológie, bola v rámci obidvoch skupín žiakov porovnateľná. Žiaci vzdelávaní v SDV však boli pri svojich odpovediach sebaistejší a komunikatívnejší. Preukázali schopnosť pohotovejšie prepájať praktické skúsenosti s teóriou, dokázali nastolený odborný problém zdôvodniť na vyššej úrovni. Hodnotenie žiakov sa uskutočnilo na základe kritérií, s ktorými boli žiaci pred začiatkom tejto časti ZS oboznámení. Klasifikáciu žiakov navrhovala skúšajúca odborných predmetov a následne bola schválená všetkými členmi SK.

Obe skupiny žiakov dosiahli v ústnej časti ZS rovnaký priemerný prospech 3,5 (v každej skupine žiakov dosiahol 1 z nich stupeň klasifikácie dobrý a 1 z nich stupeň klasifikácie dostatočný). Žiačka, ktorá sa vzdelávala na základe IUP dosiahla stupeň prospechu dobrý.

Celkové hodnotenie ZS skúšobná komisia stanovila na základe klasifikácie oboch častí ZS v súlade s Usmernením vydaným Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Bezprostredne po absolvovaní ústnej časti ZS predsedníčka SK oznámila klasifikáciu jednotlivých častí ZS a celkové hodnotenie. Všetci žiaci dosiahli celkové hodnotenie prospel/prospela.

Zástupkyňa poskytovateľa SDV nekládla žiakom otázky ani v jednej časti ZS. Podľa jej vyjadrenia v dotazníku sa predmet OBY v čase pandémie COVID-19 realizoval v obmedzenom režime. Keďže pracovisko (hotel) v tomto období poskytovalo služby repatriantom, žiaci

na základe súhlasu zákonného zástupcu mali možnosť vykonávať OVY. Zákonní zástupcovia žiakov však nie vždy vyjadrili súhlasné stanovisko. Aj v prípadoch, kedy sa žiaci zúčastnili OVY, podmienky boli výrazne rozdielne, ako v bežnom režime. Prerušenie priameho kontaktu s inštruktormi v dôsledku dištančnej výuky malo negatívny vplyv nielen na úroveň získaných zručností žiakov, ale výrazne bol obmedzený rozvoj ich sociálnych kompetencií. Zástupkyňa poskytovateľa SDV uviedla, že napriek obmedzeniam bola práca v reálnej prevádzke pre žiakov veľkým prínosom. Získali základné pracovné návyky, schopnosť adaptovať sa v pracovnom prostredí, zodpovednosť za svoju prácu a uvedomili si dôležitosť plnenia povinností. V rámci OVY boli cielene najviac rozvíjané komunikačné zručnosti žiakov, ich schopnosti tímovo spolupracovať, tvorivo a kriticky riešiť problémy. Okrem toho sa zameriavali aj na posilňovanie ich personálnych a interpersonálnych schopností. Obidvom žiakom v SDV zamestnávateľ ponúkol možnosť zamestnať sa.

Riaditeľka školy v rozhovore uviedla, že dištančné vzdelávanie negatívne ovplyvnilo úroveň vedomostí a zručností žiakov, predovšetkým ich sociálne a komunikačné kompetencie. Z rozhovoru s riaditeľkou školy, majsterkou odbornej výchovy a triednym učiteľom vyplynulo, že žiaci, ktorí absolvovali OVY v dielňach školy, v priebehu 3 školských rokov absolvovali 60 % odučených hodín predmetu OVY prezenčne (v 2. ročníku absolvovali prezenčne len menej ako 30 % hodín). S cieľom zabezpečiť docvičenie vybraných zručností vymedzených príslušným ŠVP sa žiaci podieľali na zabezpečení recepcií a rôznych slávnostných príležitostí (svadba, oslava narodenín). V školskom roku 2020/2021 žiaci v rámci docvičovania zručností aplikovali pravidlá techniky obsluhy pri mimoriadnych príležitostiach (piknik, brunch), precvičovali flambovanie a prestieranie tabúľ. Žiaci v SDV absolvovali prezenčne na pracovisku zamestnávateľa približne 65 % hodín OVY a po uvoľnení pandemických opatrení sa zapájali do zabezpečovania rôznych spoločenských udalostí na pracovisku zamestnávateľa. Finančne odmeňovaní boli iba žiaci v SDV čiastkou 50 € mesačne. Z rozhovoru s **triednym učiteľom** vyplynulo, že dištančné vzdelávanie negatívne ovplyvnilo aj plnenie základných školských povinností žiakov, ktorí po návrate na prezenčné vyučovanie vymeškávali pomerne vysoký počet hodín a porušovali školský poriadok.

Analýza dochádzky žiakov za 2. polrok aktuálneho školského roka preukázala, že zatiaľ čo žiaci v SDV sa pravidelne zúčastňovali na OVY (priemerne vymeškali 21 hodín na žiaka), absencia ostatných žiakov bola výrazná (priemerne vymeškali 88,5 hodín na žiaka). Z uvedeného vyplynulo, že finančná odmena mohla žiakov pozitívne motivovať k účasti na vyučovaní OVY.

2 ZÁVERY

Regionálny úrad školskej správy v Trnave vymenoval predsedníčku SK komisie pre ZS v stanovenom termíne. Členkou SK bola zástupkyňa poskytovateľa SDV, u ktorého sa žiaci pripravovali v SDV. RÚZ svojho zástupcu nedelegovala a do tejto pozície nenominovala ani zástupkyňu poskytovateľa SDV do SK pre skupinu žiakov, ktorí sa v SDV nevzdelávali.

Témy pre jednotlivé časti ZS boli vypracované v stanovenom počte na základe vzdelávacích štandardov príslušného ŠVP. Riaditeľka školy predložila témy RÚZ, ktorá k nim v stanovenom termíne vydala súhlasné stanovisko s odporúčaním na doplnenie časového harmonogramu praktickej časti.

Termín a poradie jednotlivých častí ZS a čas určený na ich vykonanie boli dodržané. Predsedníčka SK bola prítomná na všetkých častiach ZS a plnila svoje povinnosti.

Praktická časť ZS sa uskutočnila v dielňach školy a ústna časť v učebni školy. Žiaci oboch skupín mali vytvorené rovnaké podmienky na preukázanie vedomostí a zručností v rámci praktickej časti ZS. Hodnotenie jednotlivých častí ZS sa uskutočnilo podľa rovnakých kritérií pre obidve

skupiny. V praktickej časti ZS dosiahli žiaci vykonávajúci OVY v dielni školy lepší priemerný prospech (2,5) ako žiaci vykonávajúci odborný výcvik v SDV (3,0). V ústnej časti bol priemerný prospech oboch skupín rovnaký (3,0). V dôsledku nízkeho počtu žiakov v oboch skupinách však porovnanie ich výsledkov nie je relevantné. Zástupkyňa poskytovateľa SDV sa do skúšania nezapájala, k hodnoteniu žiakov nemala námietky. V dôsledku dištančného vzdelávania predmetu OVY boli zjavné nedostatky žiakov v úrovni osvojenia niektorých zručností a pri vykonávaní niektorých činností bola badateľná ich neistota. Dlhodobá izolácia žiakov od reálneho prostredia, v ktorom sa zvyčajne vykonáva OVY, negatívne ovplyvnila ich sociálne a komunikačné kompetencie.

Dištančné vzdelávanie negatívne ovplyvnilo nielen úroveň vedomostí a zručností žiakov, ale aj plnenie ich základných školských povinností. V dôsledku pandémie žiaci, ktorí absolvovali OVY v dielňach školy, v priebehu štúdia absolvovali prezenčne len 60 % odučených hodín a žiaci v SDV 65 % z celkového počtu hodín. Žiaci v SDV boli mesačne finančne odmeňovaní, ostatní žiaci finančný motivujúci stimul nedostávali.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- zaradiť do všetkých tém teoretickej časti ZS otázky z ekonomických odborných predmetov;
- zostaviť témy teoretickej časti ZS s porovnateľnou náročnosťou na výkon žiakov.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Menovací dekrét predsedníčky skúšobnej komisie
2. Témy na jednotlivé časti ZS
3. Kritériá hodnotenia jednotlivých častí ZS
4. Harmonogram záverečných skúšok
5. Zoznam žiakov 3. ročníka učebného odboru 6444 H čašník, servírka
6. Hodnotiaci hárok žiakov s hodnotením jednotlivých častí ZS
7. Vyjadrenie RÚZ k témam ZS
8. Katalógové listy žiakov učebného odboru 6444 H čašník, servírka
9. Správa o dištančnom vzdelávaní
10. Katalógové listy žiakov.
11. Prehľad dochádzky žiakov na vyučovanie predmetu OVY

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

Školská inšpektorka: Mgr. Iveta Kozáková

Dňa: 29. 06. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

Mgr. Iveta Kozáková

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
PaedDr. Darina Šulková

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 07. 07. 2022 v Trnave:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

Mgr. Iveta Kozáková

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

PaedDr. Darina Šulková

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

PaedDr. Darina Šulková

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Iveta Kozáková

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti